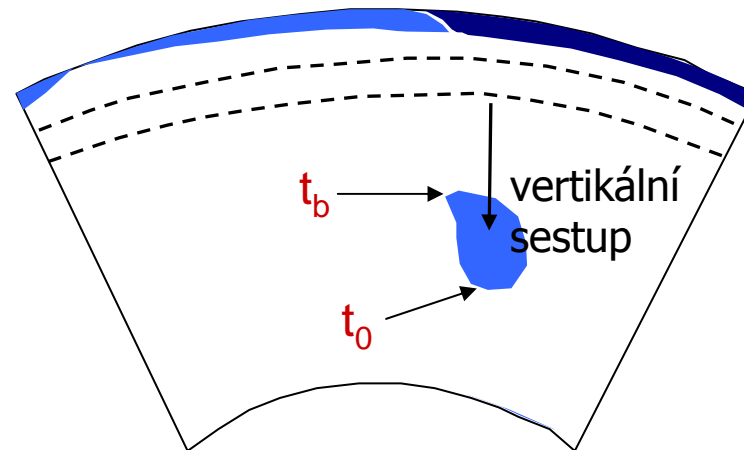
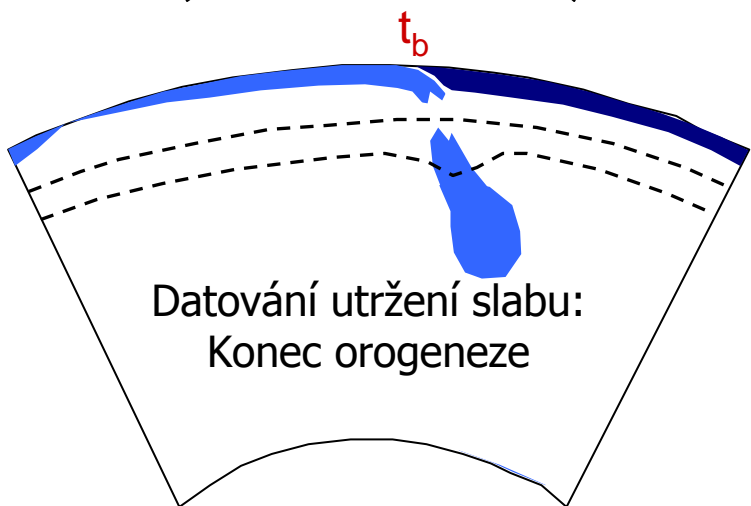
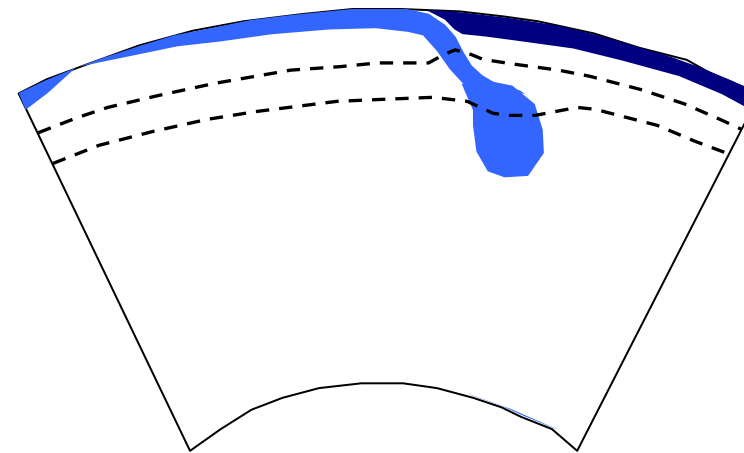
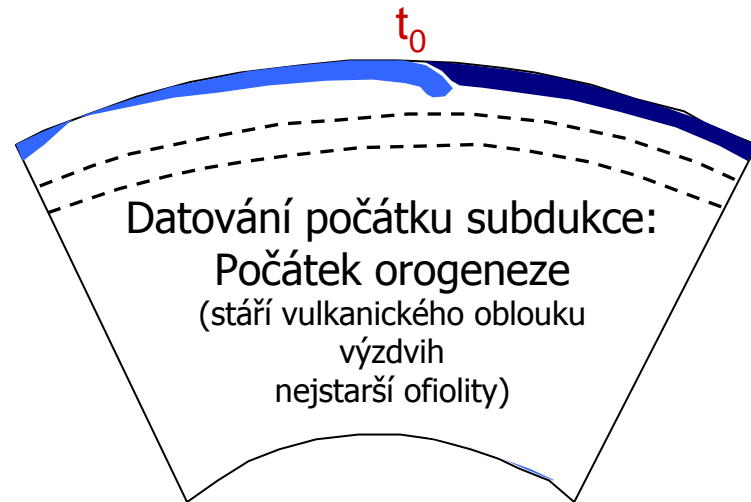

Odhady viskozity spodního pláště
z rychlosti
subdukovaných litosférických desek

Hana Čížková
Arie van den Berg
Wim Spakman
Ctirad Matyska

REKONSTRUKCE PALEODESEK Van der Meer et al. (2010)

Datování počátku a konce subdukce v dané oblasti

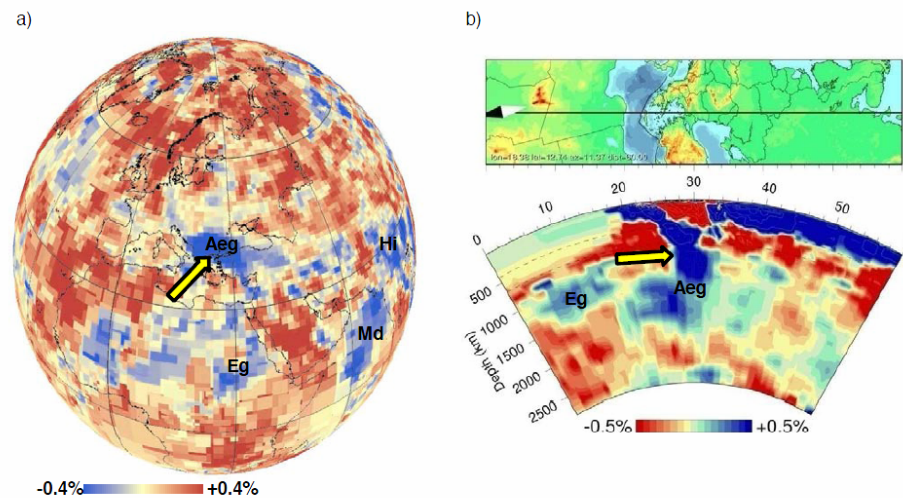

REKONSTRUKCE PALEODESEK Van der Meer et al. (2010)

Identifikace zbytků subdukované litosféry

SUPPLEMENTARY INFORMATION DOI: 10.1038/NCEO708

Aeg - Aegean Tethys

Supplementary Figure 1 Cross-sections of the tomographic model a) horizontal at 920 km projected on Earth's surface b) vertical. The slab is indicated by arrows

$$t_0 = 171 \pm 5 \text{ Myr}$$

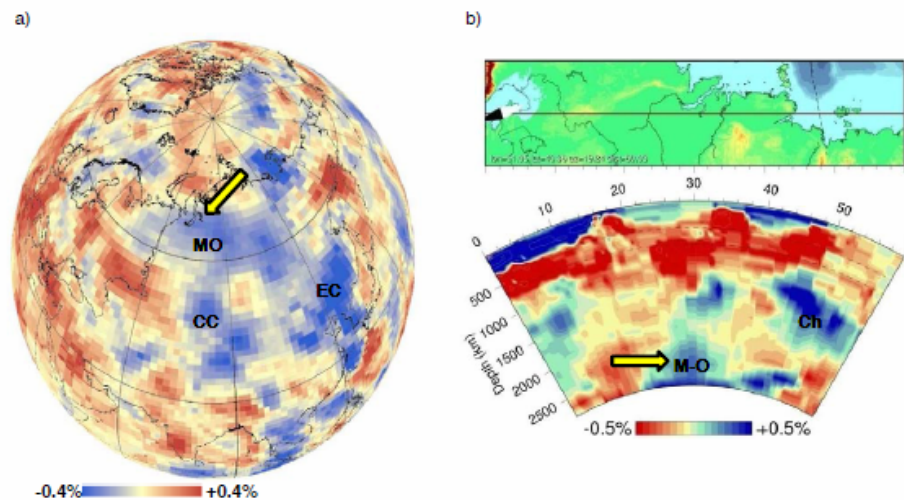
t_b ... stále probíhá
subdukce

REKONSTRUKCE PALEODESEK Van der Meer et al. (2010)

Identifikace zbytků subdukované litosféry

DOI: 10.1038/NCEO708 SUPPLEMENTARY INFORMATION

MO - Mongol-Okhotsk

Supplementary Figure 2 Cross-sections of the tomographic model a) horizontal at 2480 km projected on Earth's surface b) vertical. The slab is indicated by arrows

$$t_0 = 235 \pm 5 \text{ Myr}$$

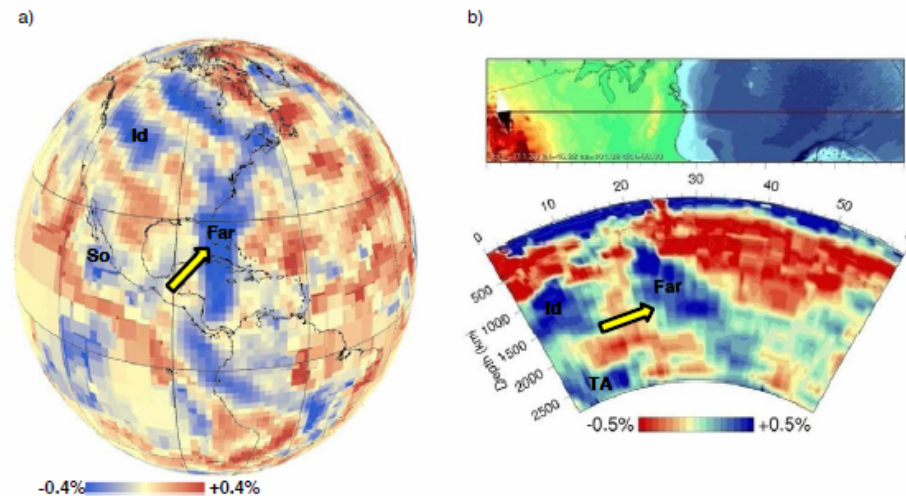
$$t_b = 168 \pm 13 \text{ Myr}$$

REKONSTRUKCE PALEODESEK Van der Meer et al. (2010)

Identifikace zbytků subdukované litosféry

SUPPLEMENTARY INFORMATION DOI: 10.1038/NCEO708

Far – Farallon

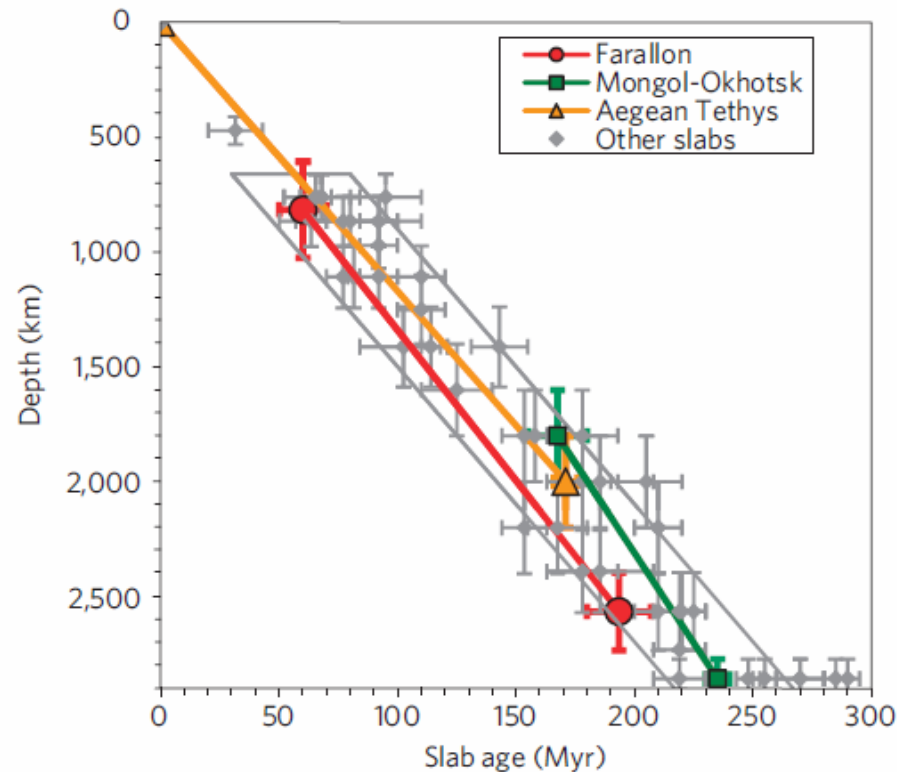
Supplementary Figure 3 Cross-sections of the tomographic model a) horizontal at 1500 km projected on Earth's surface b) vertical. The slab is indicated by arrows

$$t_0 = 194 \pm 14 \text{ Myr}$$

$$t_b = 60 \pm 10 \text{ Myr}$$

REKONSTRUKCE PALEODESEK Van der Meer et al. (2010)

Stáří vs. hloubka identifikovaných segmentů subdukovaných desek

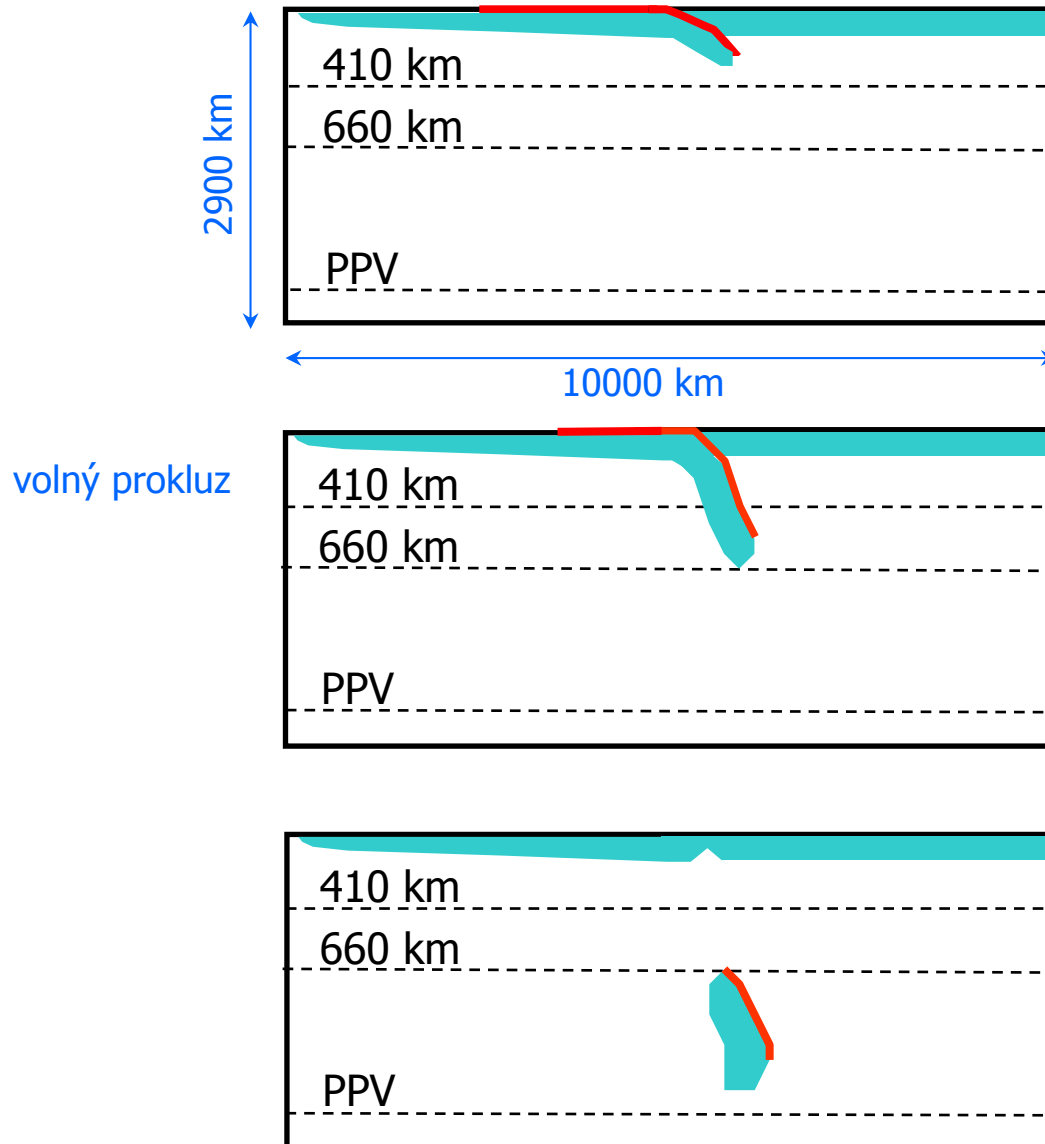
→ Rychlost klesání segmentů (spodním) pláštěm **12 mm/rok**

ODHAD VISKOZITY SPODNÍHO PLÁŠTĚ

HLEDÁME TAKOVÝ MODEL PLÁŠTĚ, V NĚMŽ JE RYCHLOST
KLESÁNÍ SLABŮ VE SPODNÍM PLÁŠTI **12 mm/rok**

Vedle inverze geoidu a odhadů viskozity na základě
postglaciálního výzdvihu nová nezávislá podmínka omezující
viskozitu

ODHAD VISKOZITY SPODNÍHO PLÁŠTĚ - MODEL

MODEL: REOLOGIE - KOMPOZITNÍ

Lineární mechanismus

$$\dot{\varepsilon}_{diff} = A_{diff} \sigma \exp\left(-\frac{E_{diff} + pV_{diff}}{RT}\right)$$

Mocninný mechanismus

$$\dot{\varepsilon}_{disl} = A_{disl} \sigma^n \exp\left(-\frac{E_{disl} + pV_{disl}}{RT}\right)$$

Limitor napětí

$$\dot{\varepsilon}_{sl} = C_L \left(\frac{\sigma}{\sigma_L}\right)^{n_L}$$

MODEL: REOLOGIE – KOMPOZITNÍ

Kůra

Konstantní viskozita 10^{21} Pa s

Svrchní plášť

Aktivační parametry podle Hirthe a Kohlstedta (2003)

Limit napětí 0.5 GPa

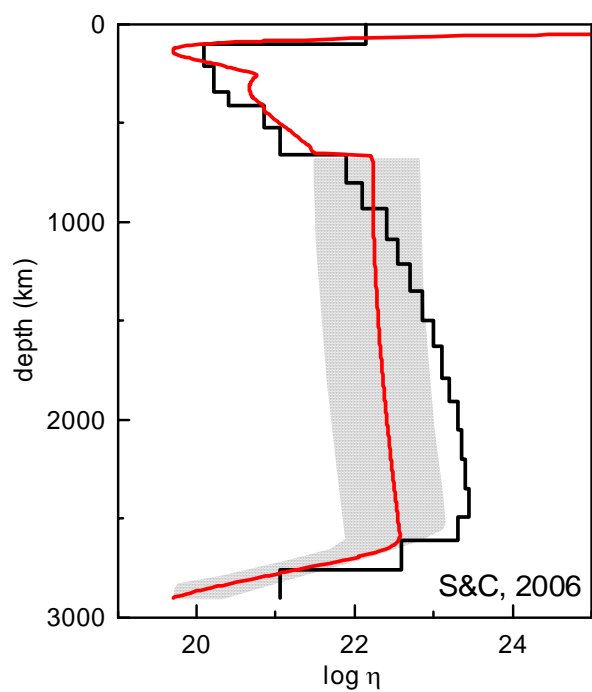
Spodní plášť

Lineární mechanismus A) $V_{\text{diff}} = 1.1 \times 10^{-6} \text{ m}^3 \text{ mol}^{-1}$
B) $V_{\text{diff}} = 2.2 \times 10^{-6} \text{ m}^3 \text{ mol}^{-1}$

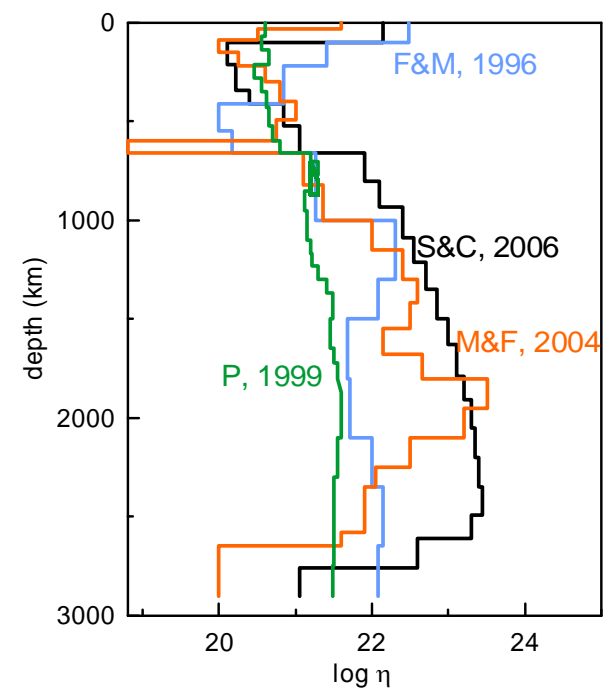
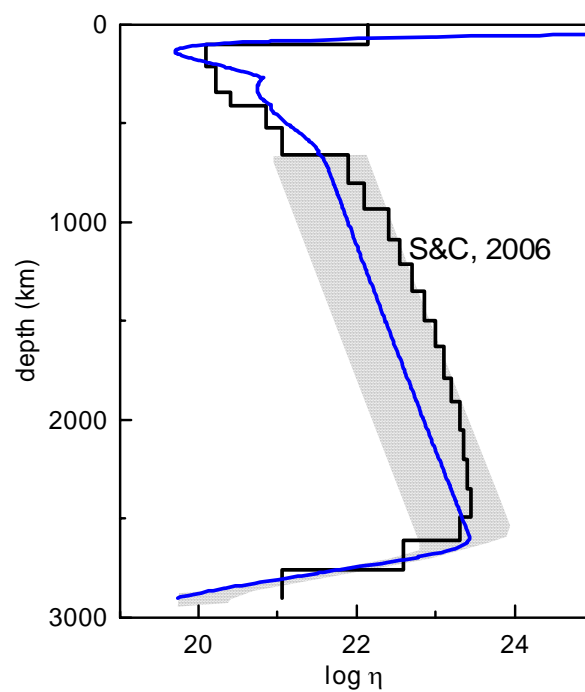
(PPV: $\eta_{\text{PPV}} = 10^{20}$ Pa s)

MODEL: VISKOZNÍ NÁRŮST VE SPODNÍM PLÁŠTI

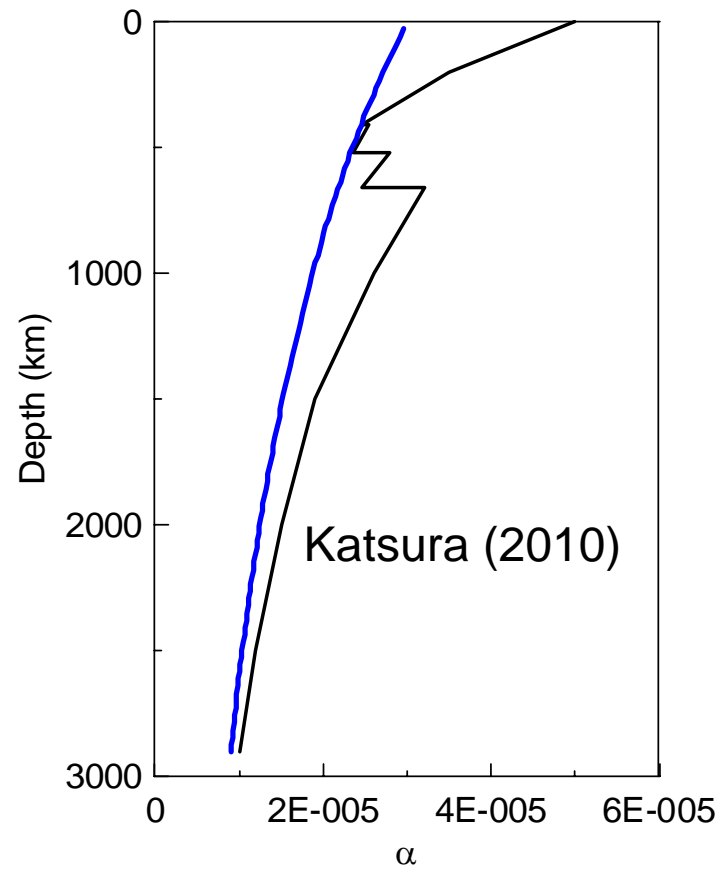
SKUPINA A

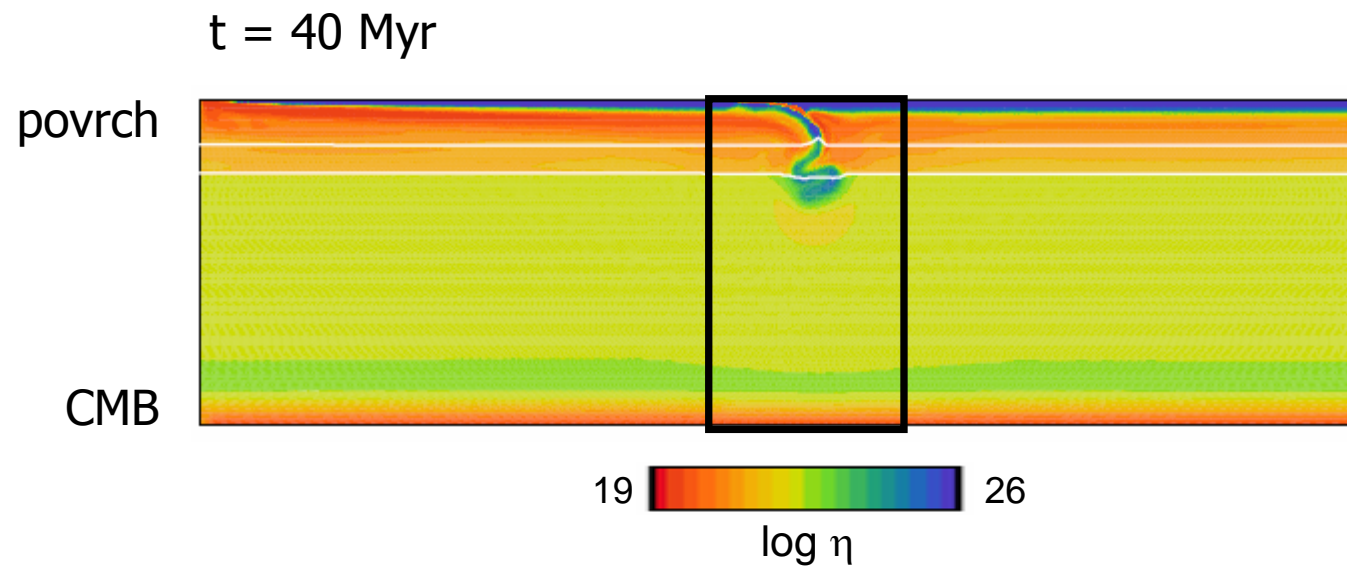
SKUPINA B

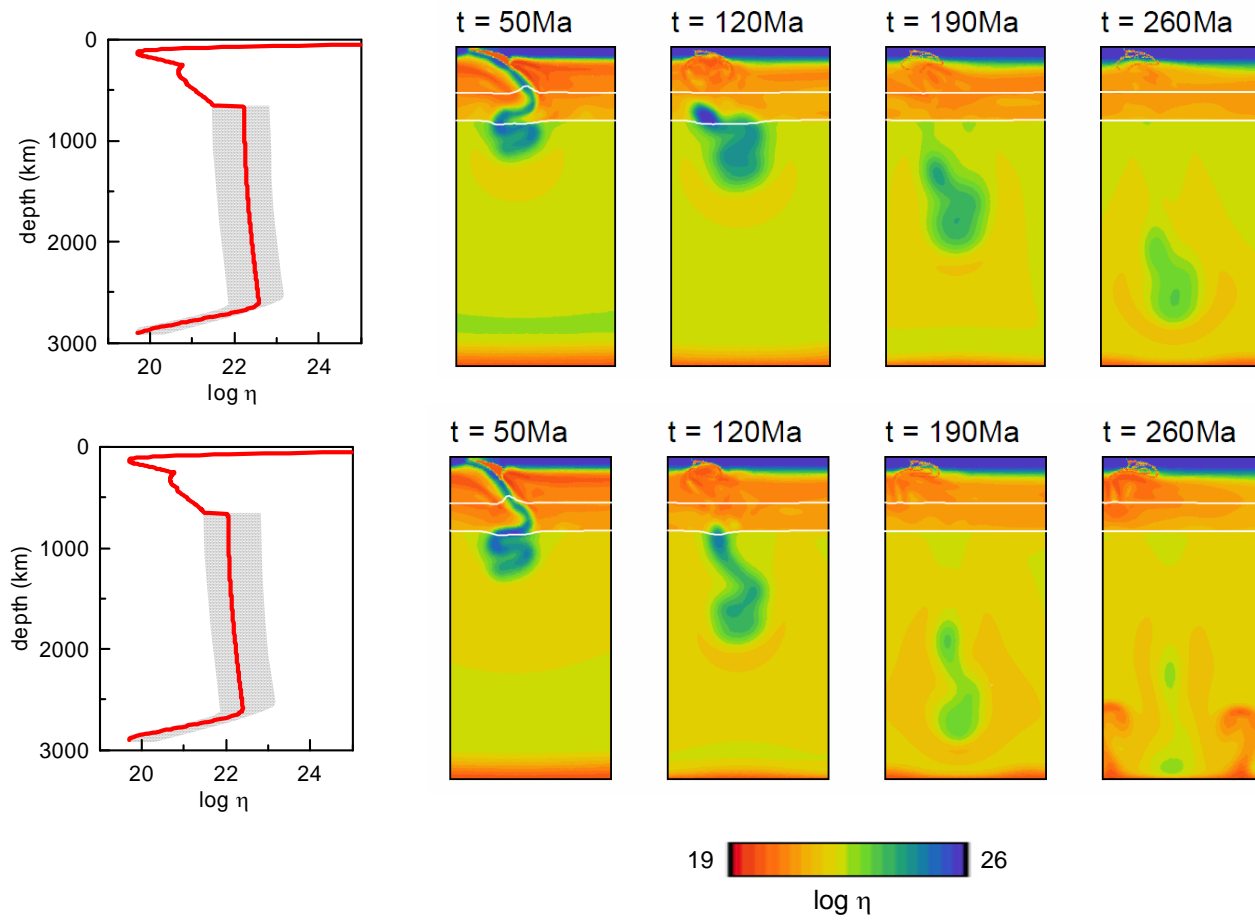
MODEL: TEPLTNÍ ROZTAŽNOST

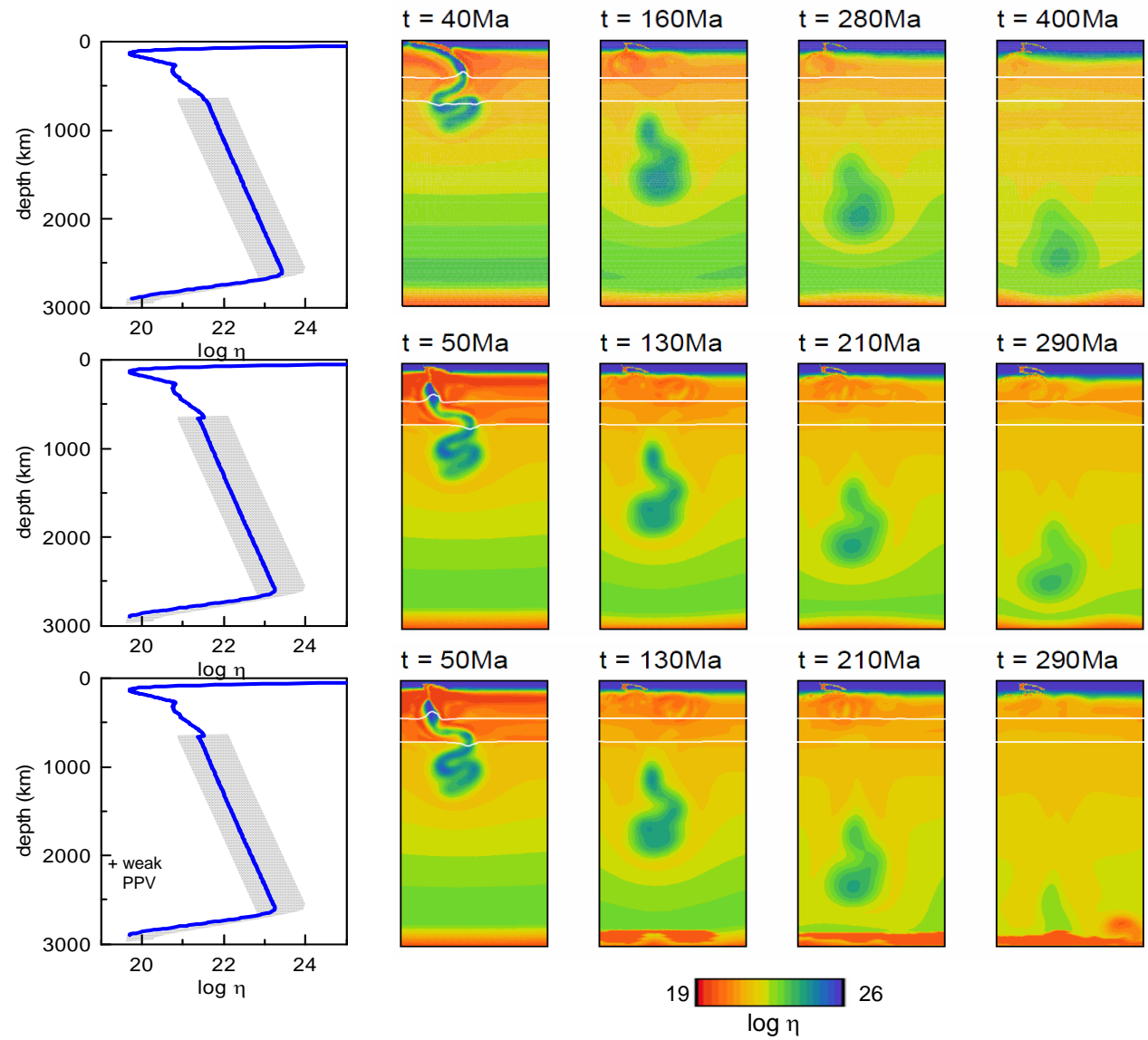
VÝSLEDKY

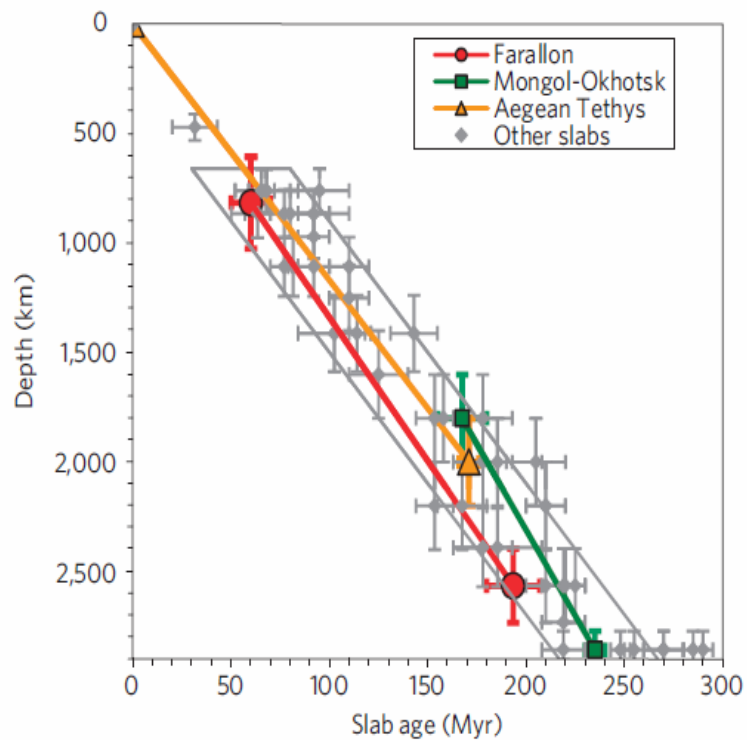
VÝSLEDKY: SKUPINA A

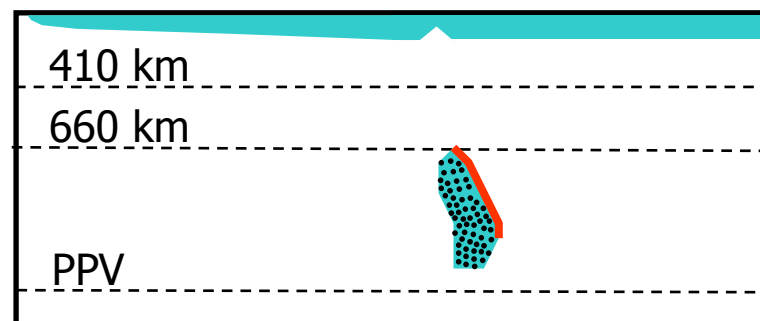
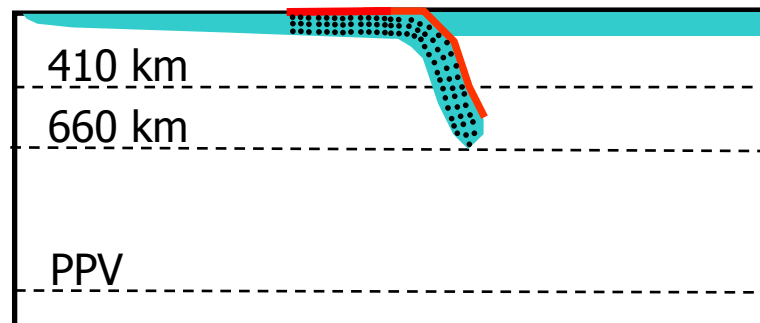
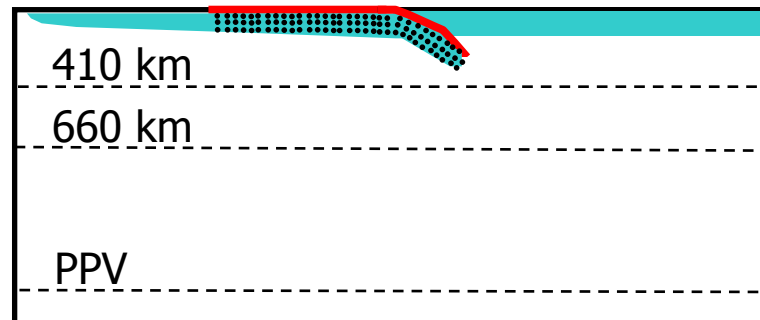
VÝSLEDKY: SKUPINA B

VÝSLEDKY: RYCHLOST SESTUPU

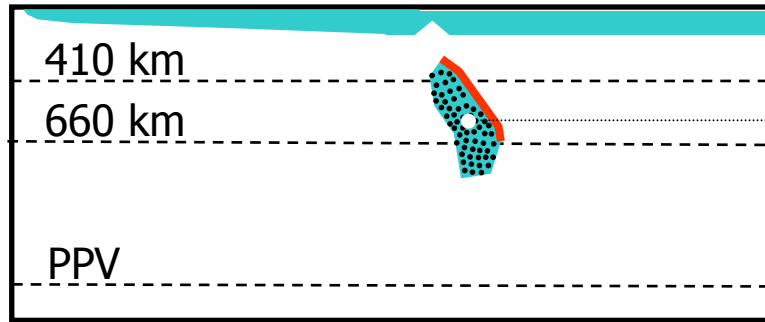

Van der Meer et al. (2010)

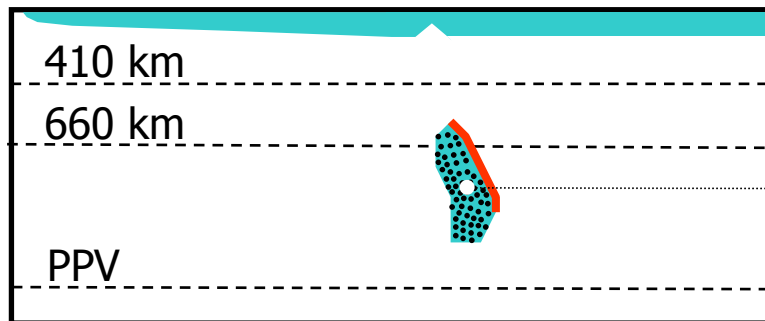
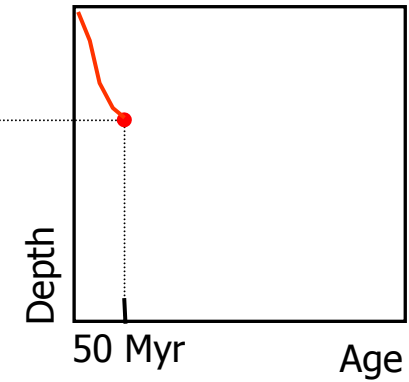

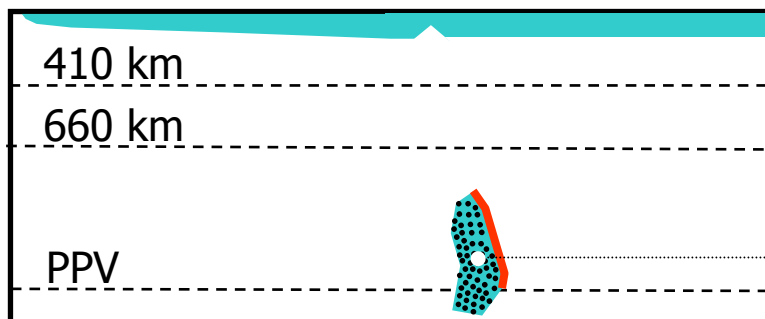
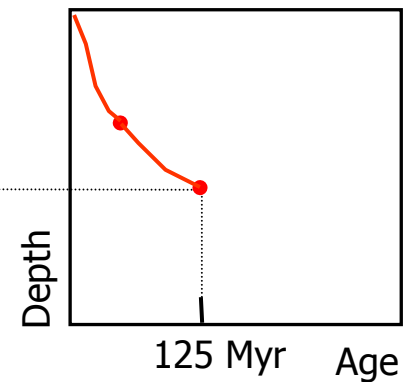
VÝSLEDKY: RYCHLOST SESTUPU

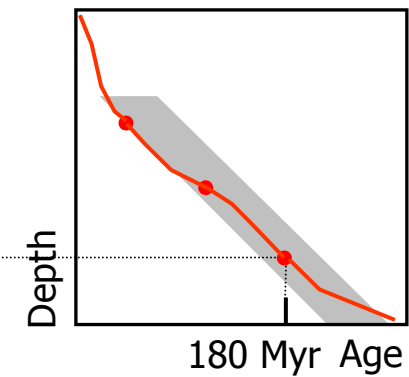
$t = 50$ Myr

$t = 125$ Myr

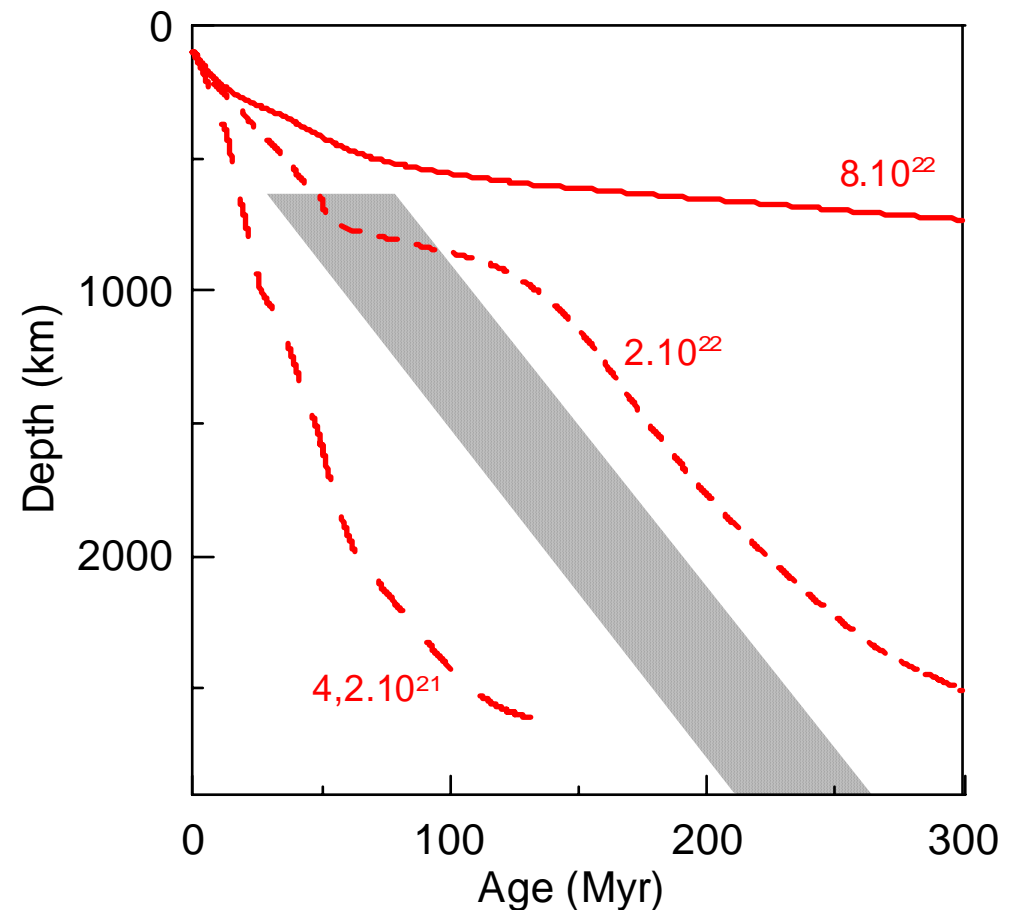
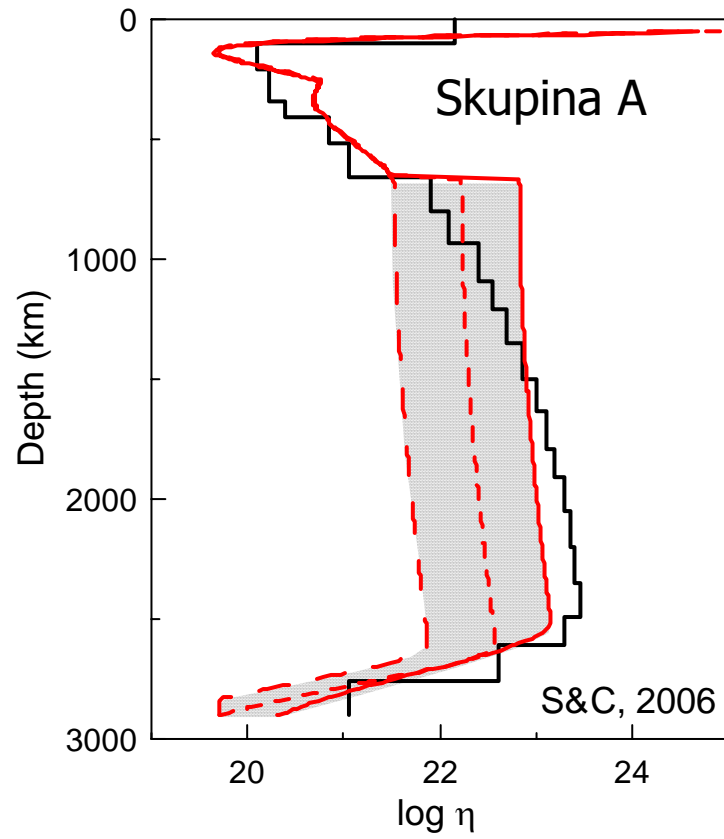

$t = 180$ Myr

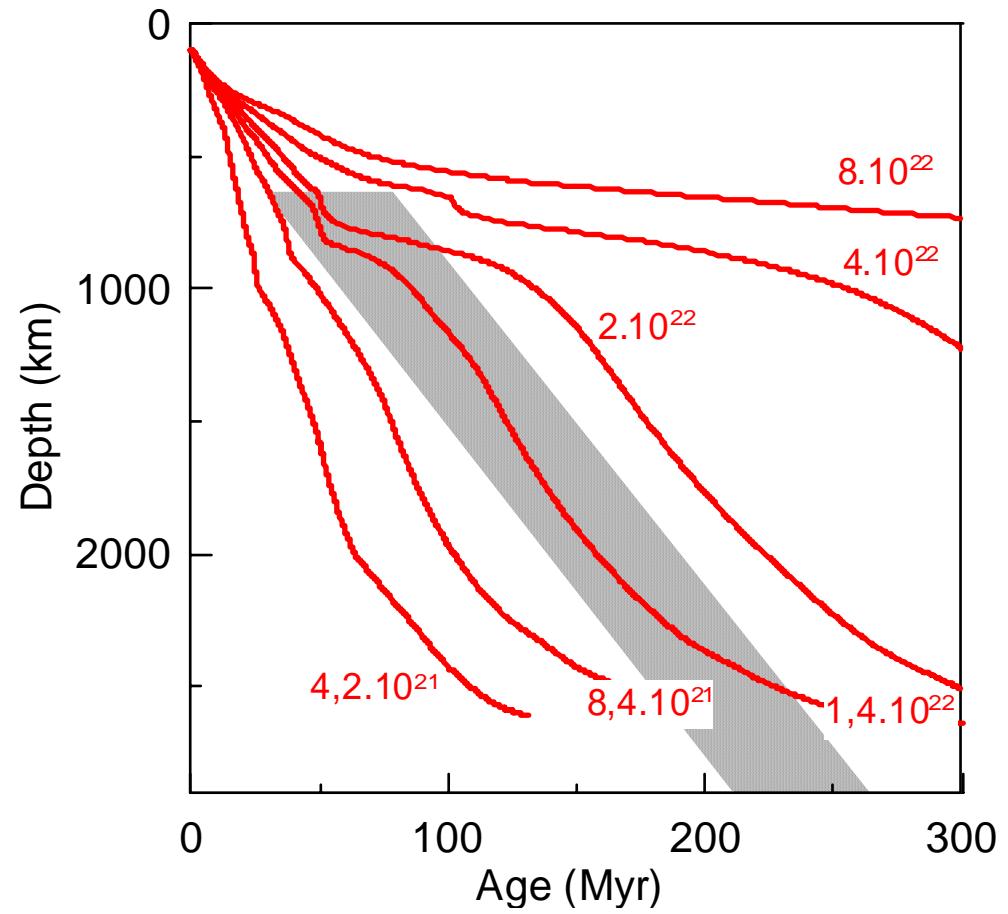
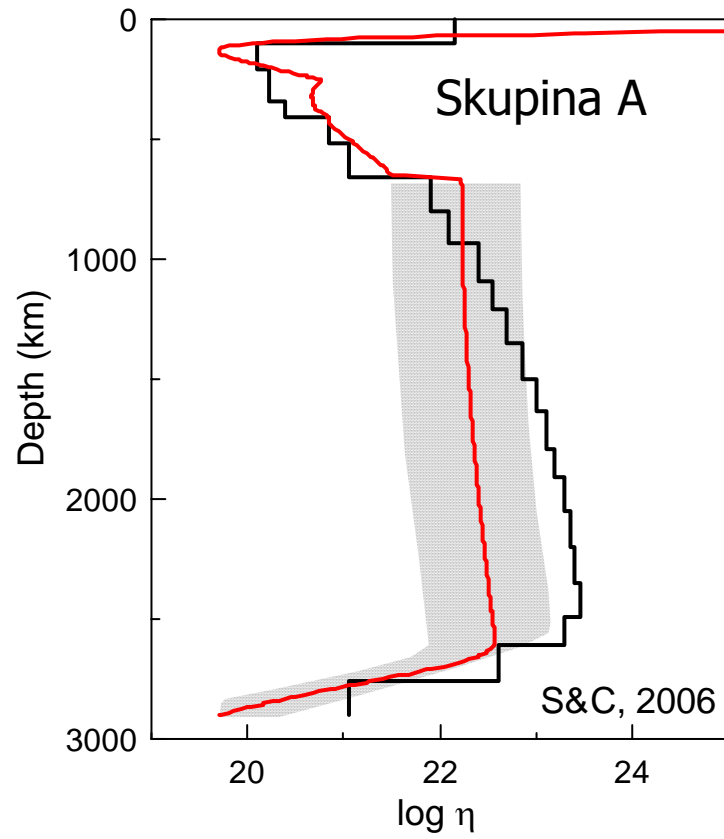
VÝSLEDKY:

STÁŘÍ vs. HLOUBKA

VÝSLEDKY:

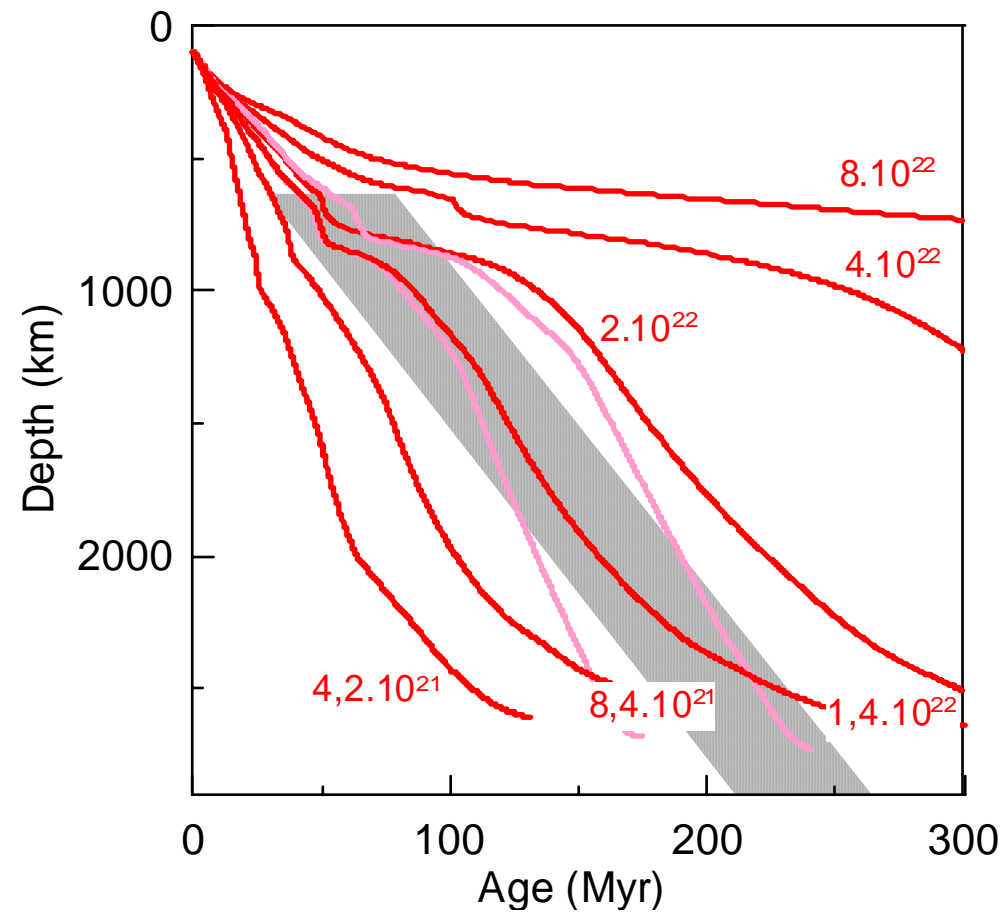
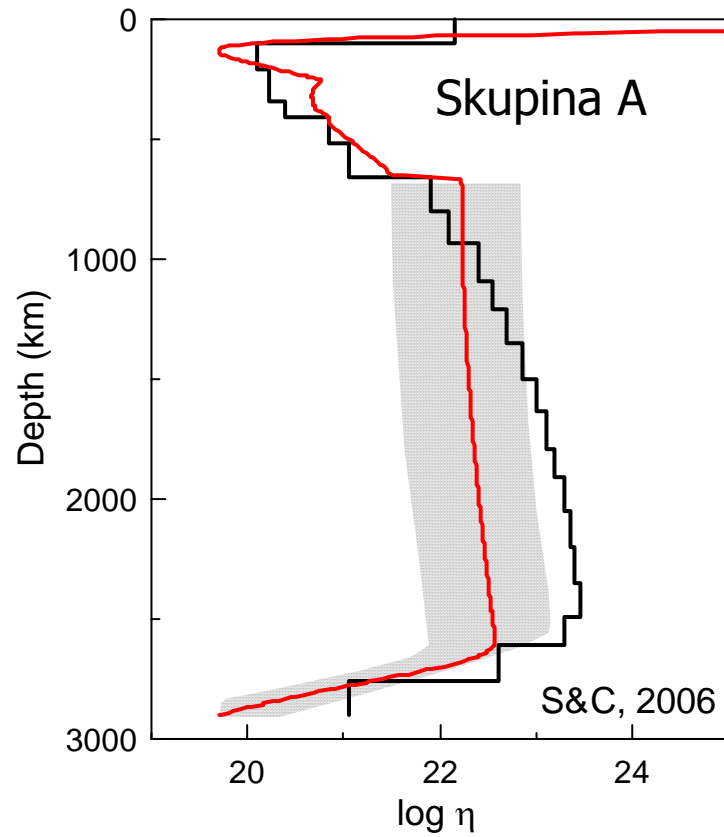
STÁŘÍ vs. HLOUBKA

VÝSLEDKY:

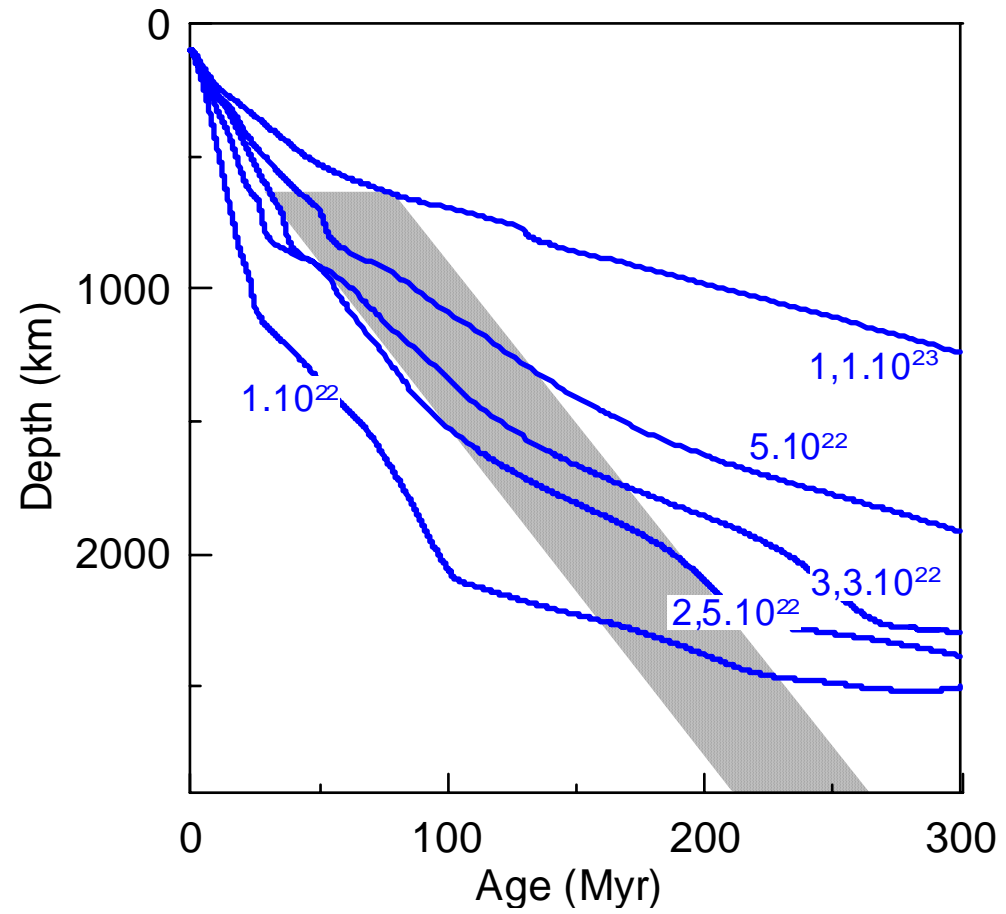
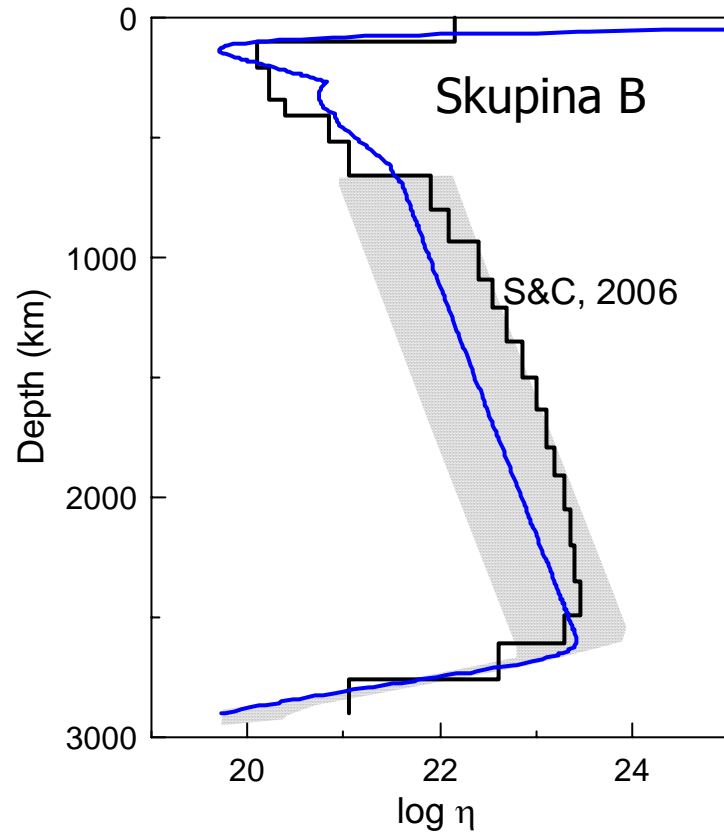
STÁŘÍ vs. HLOUBKA

postperovskit

VÝSLEDKY:

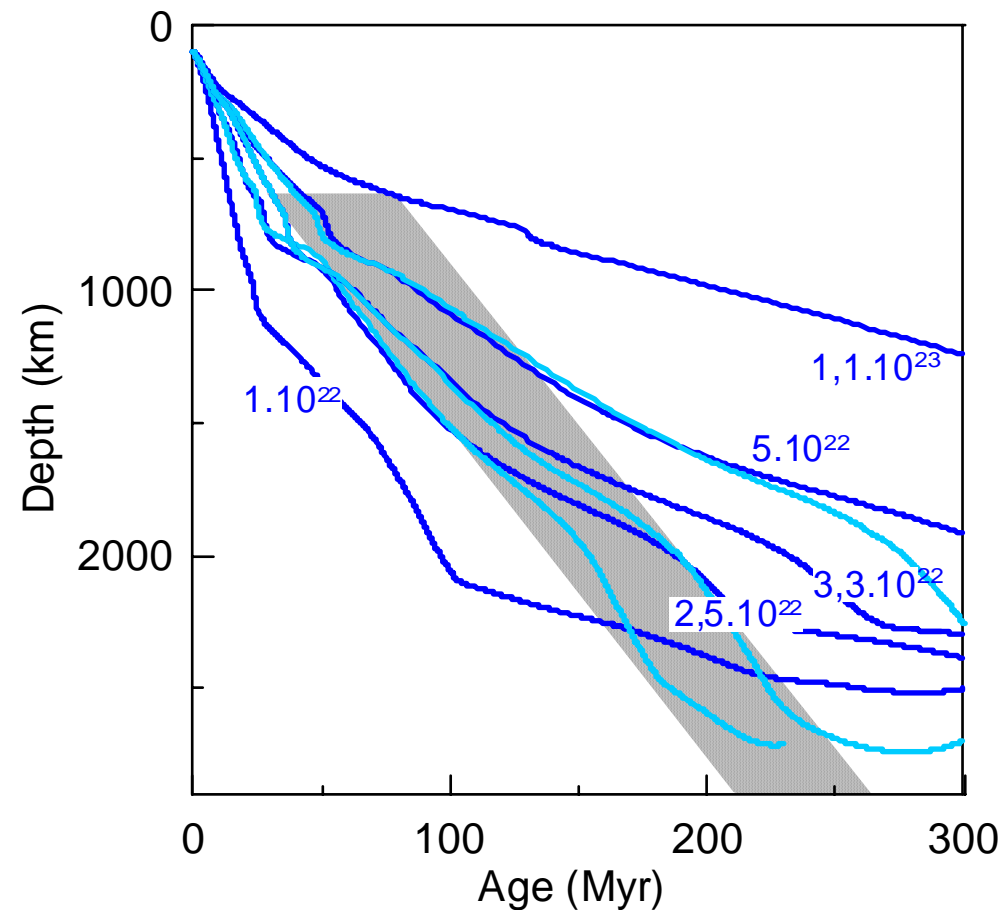
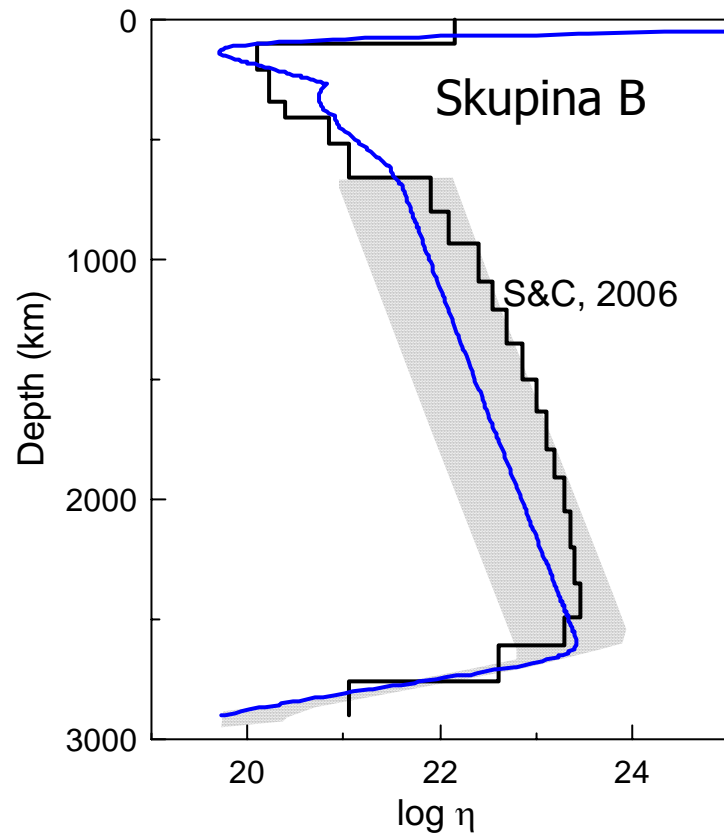
STÁŘÍ vs. HLOUBKA

VÝSLEDKY:

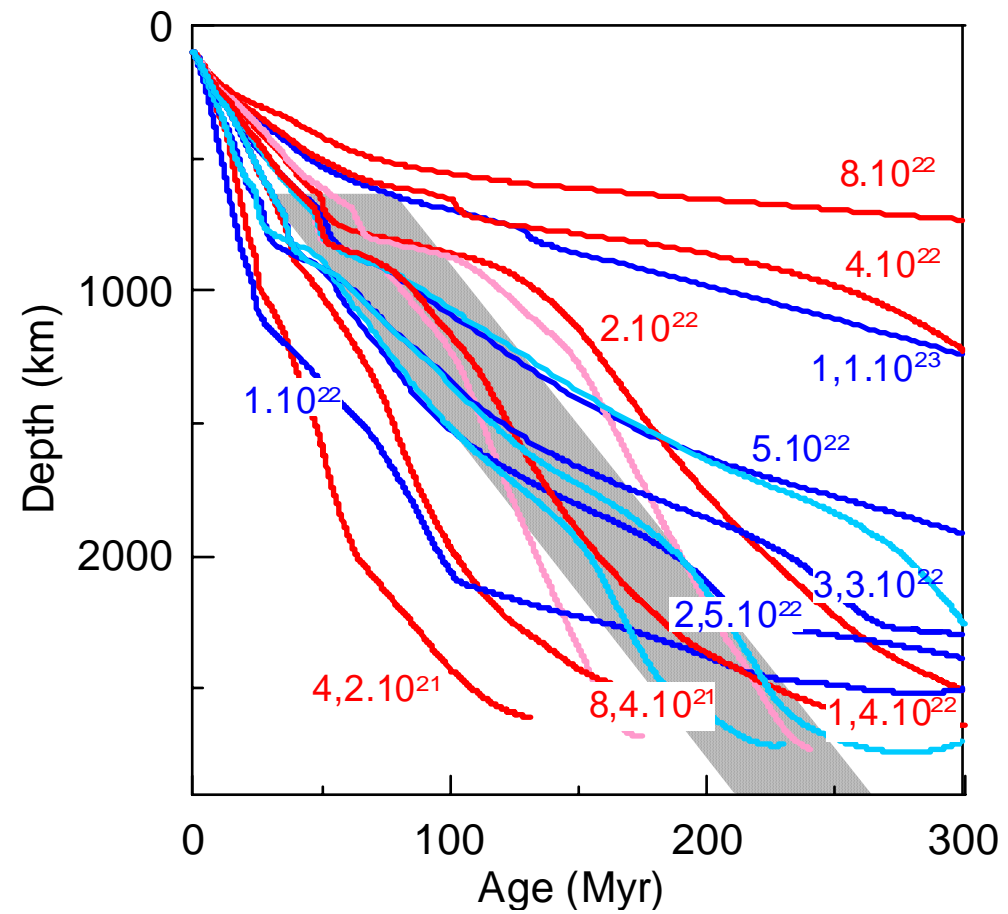
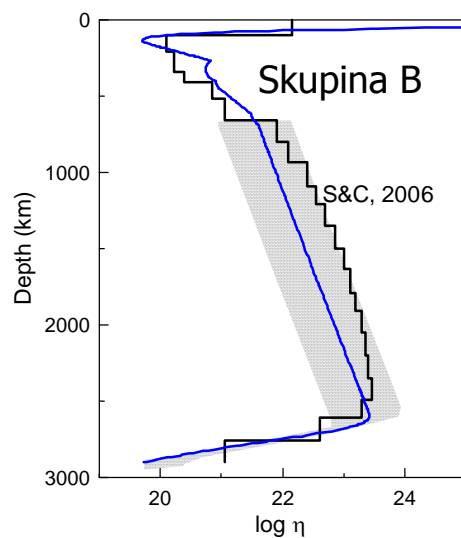
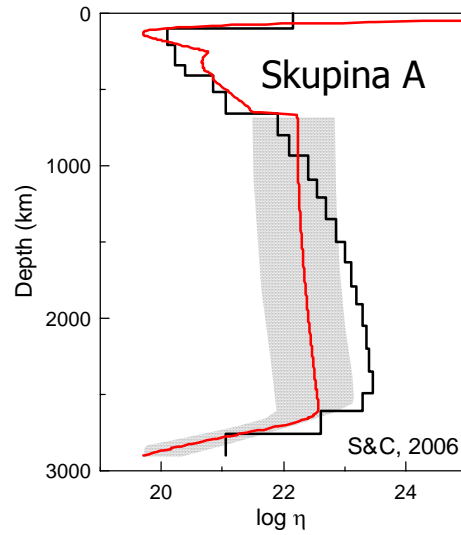
STÁŘÍ vs. HLOUBKA

postperovskit

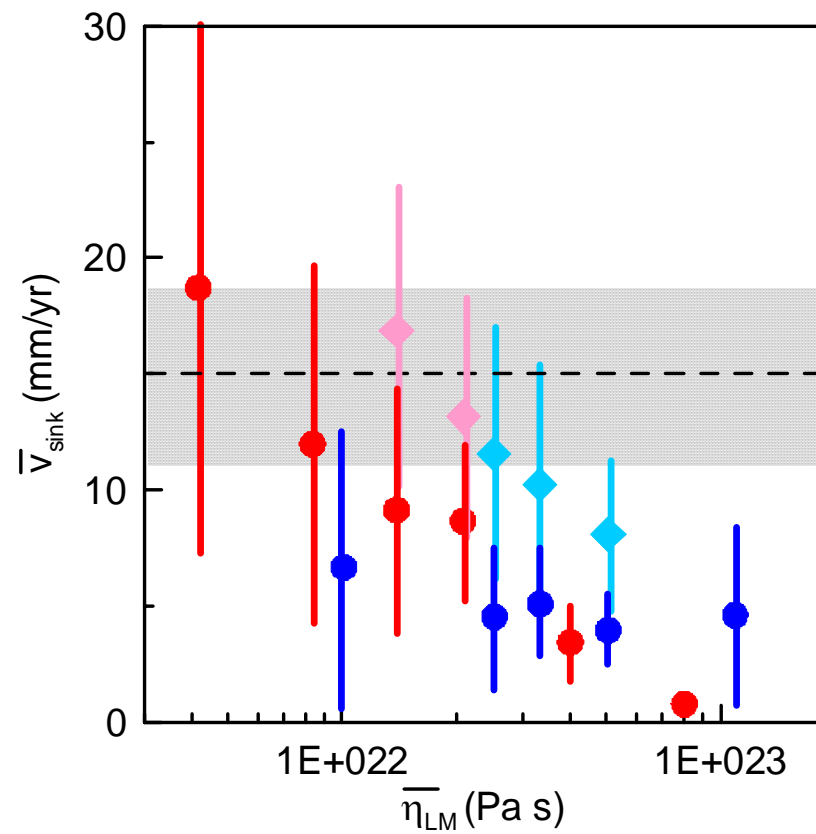
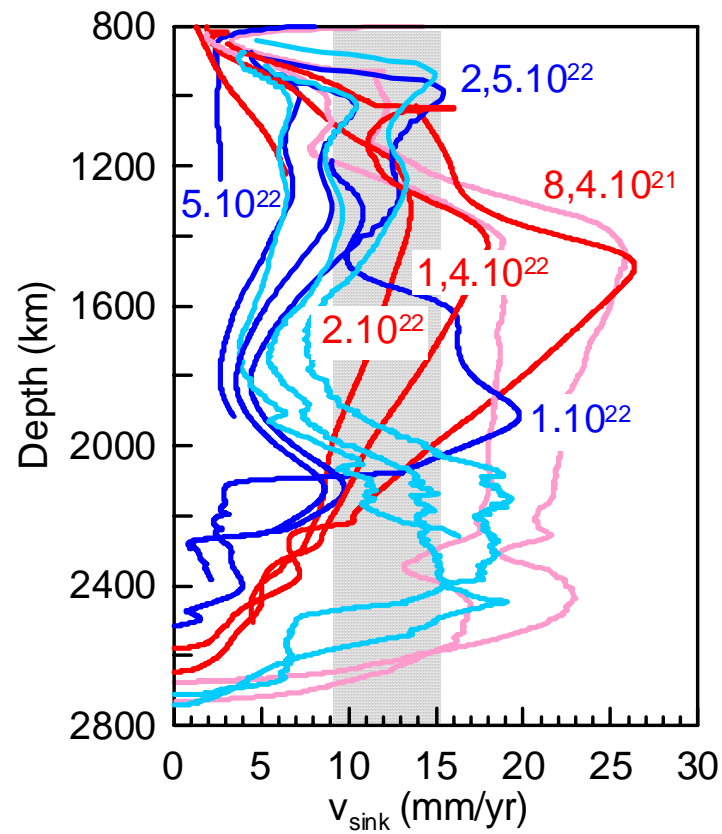

VÝSLEDKY:

STÁŘÍ vs. HLOUBKA

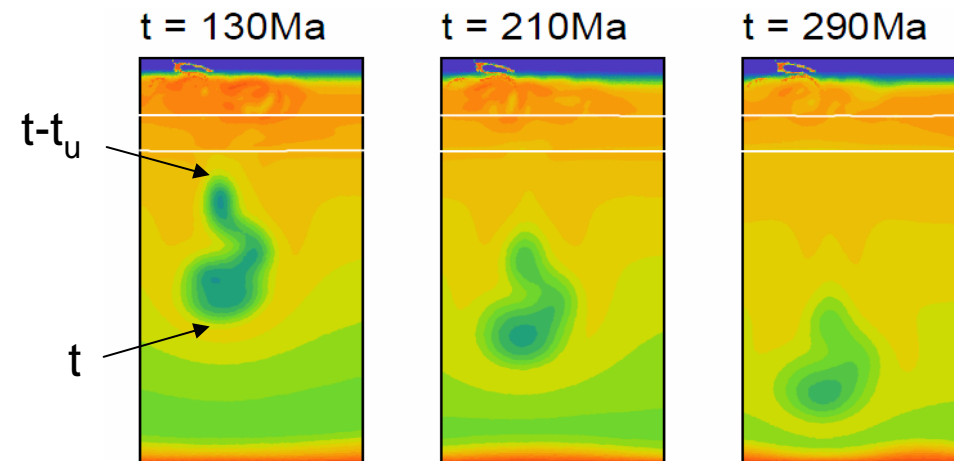
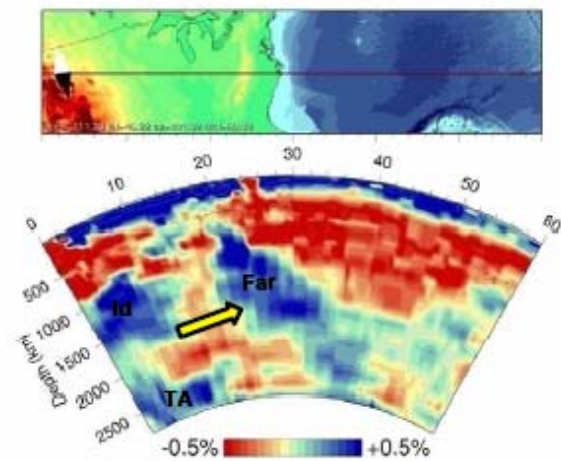
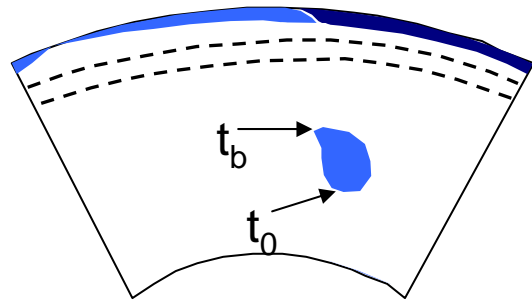
VÝSLEDKY: RYCHLOST KLESÁNÍ

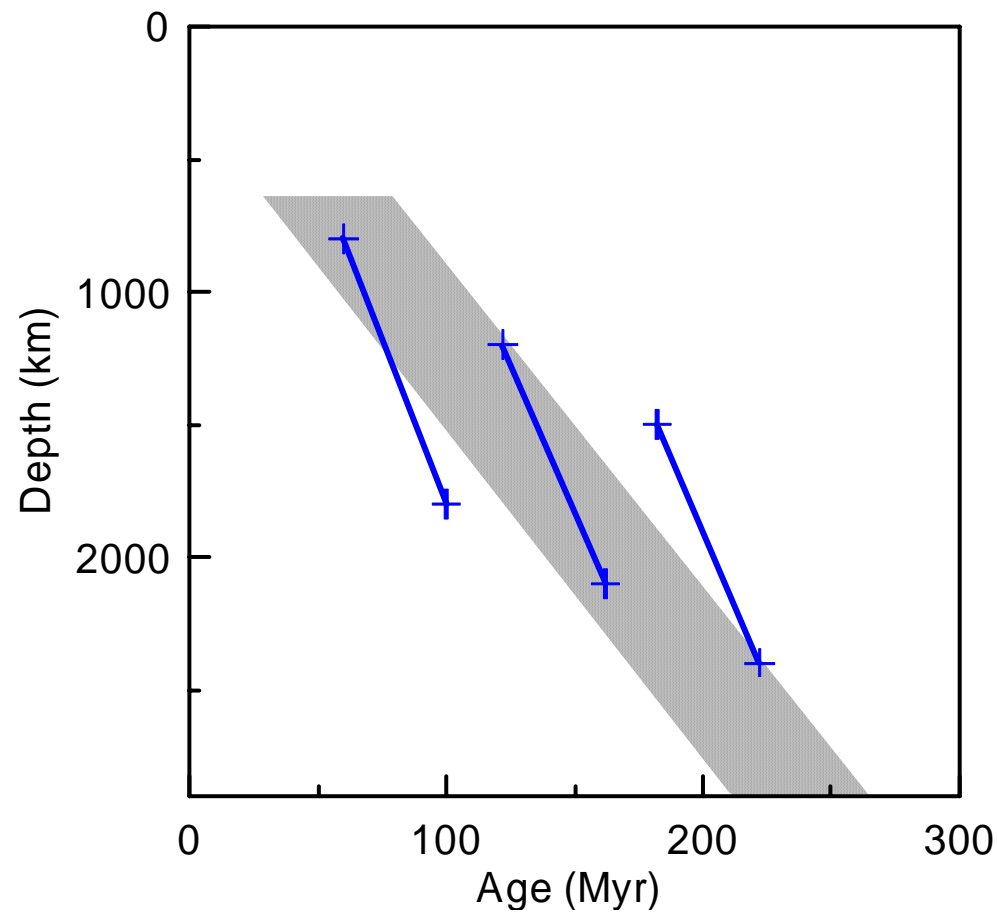
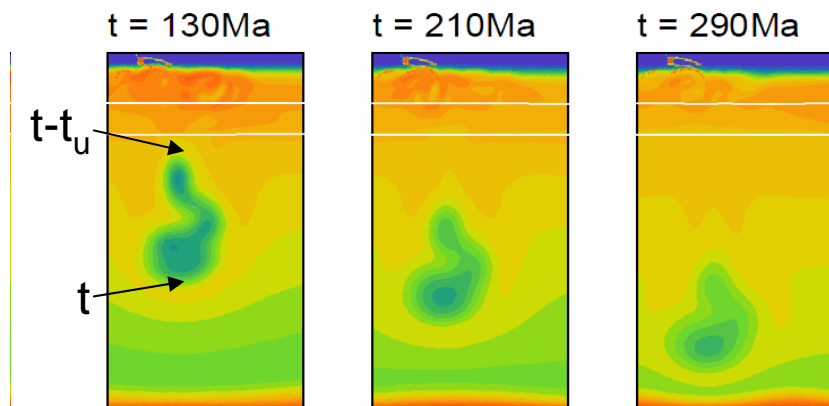

VÝSLEDKY:

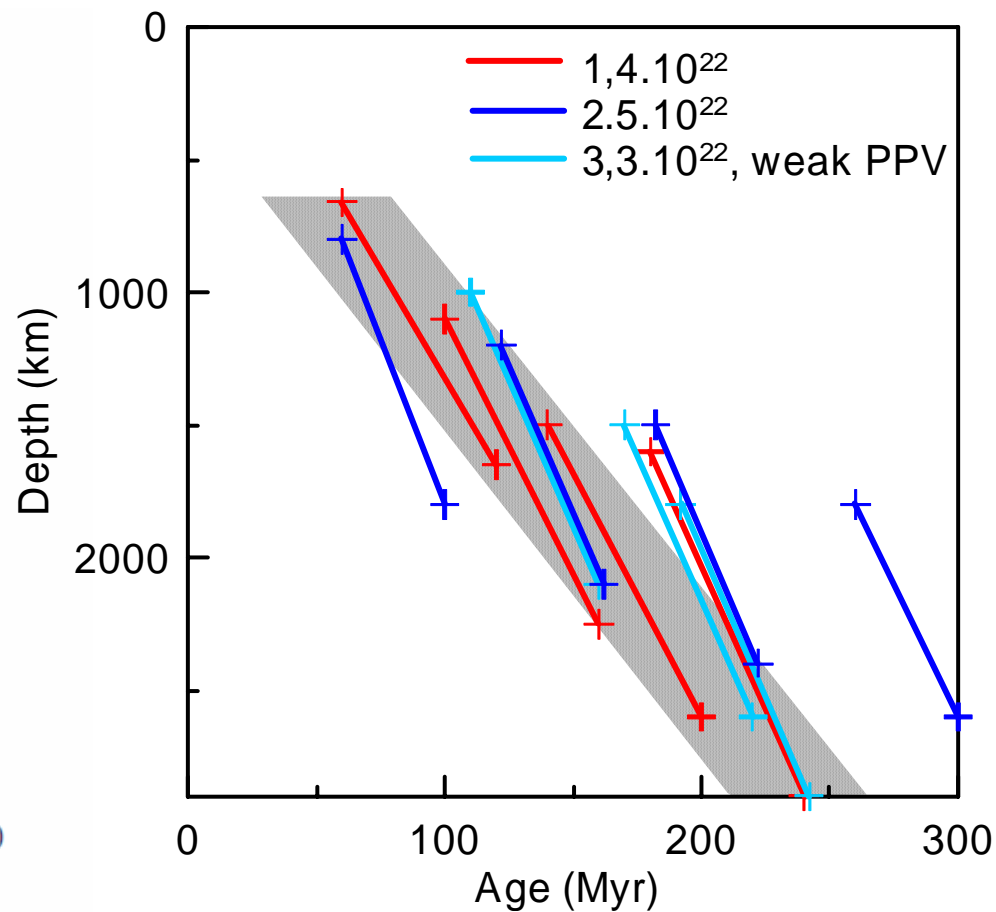
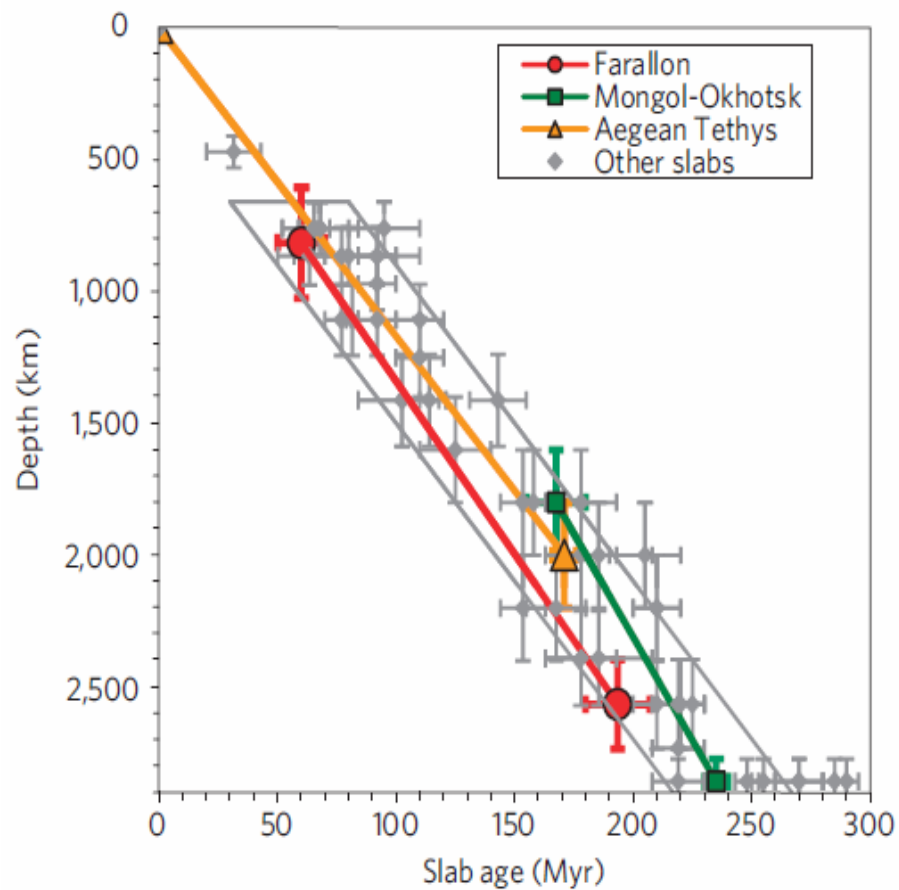
HORNÍ A SPODNÍ OKRAJ SEGMENTU

VÝSLEDKY: HORNÍ A SPODNÍ OKRAJ SEGMENTU

VÝSLEDKY: HORNÍ A SPODNÍ OKRAJ SEGMENTU

Van der Meer et al. (2010)

ZÁVĚRY

- Rychlost klesání subdukované hmoty je velmi citlivá na viskozitu spodního pláště.
- Preferované viskozí modely jsou charakterizovány mírným nárůstem v 660 km – pak dochází k zesílení slabů a zároveň slaby nejsou příliš dlouho pozdrženy na rozhraní mezi svrchním a spodním pláštěm
- Preferovaný model skupiny A má viskozitu spodního pláště $1-2 \times 10^{22}$ Pa s.
- Pokud viskozita spodního pláště roste s hloubkou (skupina B), slaby se v hloubkách větších než 1500 km výrazně zpomalí. Výrazná redukce viskozity v D'' je pak nutná k dosažení rychlosti poklesu ~ 1 cm/rok.
- Preferovaný model skupiny B má průměrnou viskozitu spodního pláště 3×10^{22} Pa s.